

LÄRARE SOM LEDER ANDRA LÄRARE

Möjligheter och utmaningar

Kunskapsveckan 2023

Frida Grimm

Centrum för skolläro- och lärutveckling, Umeå universitet

frida.grimm@umu.se

UMEÅ UNIVERSITET

LÄRARLEDARE

= lärare/förskollärare som fortsätter att undervisa men även har ledarskapsuppdrag på sidan om, t.ex. att leda lärares/förskollärares professionella lärande

Lärare som leder lärare

Alternativa begrepp: mellanledare, förändringsagenter

TIDIGARE FORSKNING OM LÄRARLEDARE

- Mängd olika titlar: förstelärare, försteförskollärare, lektor, arbetslagsledare, ämneslagsledare, processledare, lärledare, specialpedagog, ...
- Potential för skolutveckling – leda på ett annat sätt än rektor
- Struktur – tydliga uppdrag, kommunikation, nätverk, tid...
- Kultur – relationer, hierarkier, normer, lärande organisation...
- Personspecifikt – identitet, erfarenheter, kompetens...
- Ledarskap – skolledaren central

AVHANDLING: "LEDARSKAP FÖR LÄRARES LÄRANDE - FÖRSTELÄRARE SOM LÄRARLEDARE"

Hur leder
förstelärare i
praktiken?

Vad innebär det att
leda kollegor för
lärande?

Vilken blir
responsen från
kollegorna?

Social process
Interaktioner och agens
Förhandlingar
Explicit och implicit
Förståelser och praktiker

Hur påverkas
lärares lärande när
de leds av
förstelärare?

Intervjuer med visuellt material
och video-observationer
2 kommuner, 4 skolor
29 lärare, 14 förstelärare, 7
biträdande rektorer, 3 rektorer

UMEÅ UNIVERSITET

RESULTAT

- Förstelärare = ledare?
- Ledarskap ses som hierarkiskt
- Identitet: Lärare
- Horisontellt ledarskap - leder inifrån

- Försteläraryledarskapet konstrueras inom sociala gränser (förhandlingar)
- Alla lika (egalitär norm)
- Var och en bestämmer själv (autonom norm)
- Förstelärarna osynliggörs (elefanten i rummet)
- Andra titlar när de leder kollegialt lärande– förstelärare osynliga

TRE BYGGSTENAR FÖR LÄRANDE

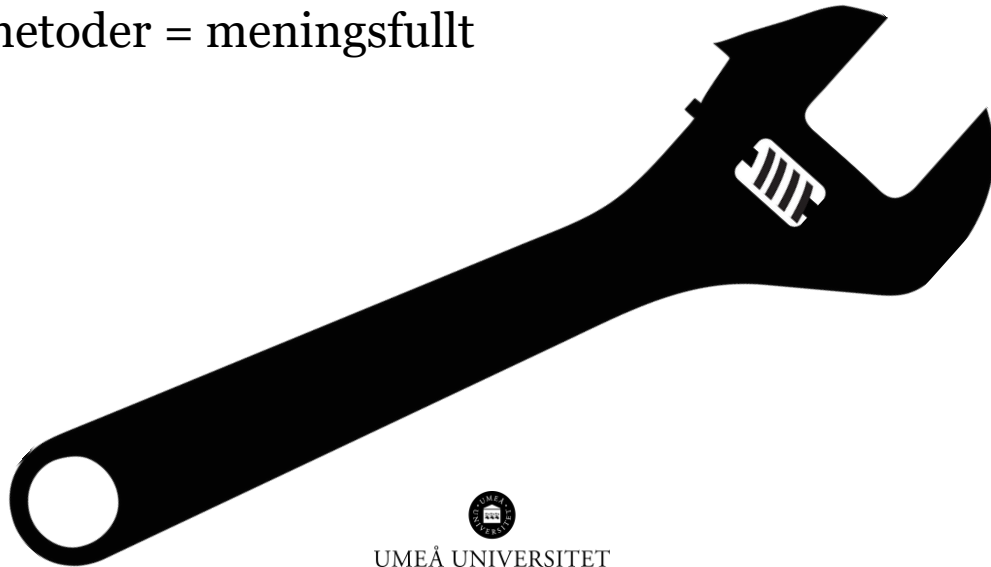
- Undersökande förhållningsätt
– insamling av data/vetenskaplig grund - analysförmåga
- Utmaningar av rådande perspektiv – kritiska vänner
- Trygghet – stöd – bekräftelse - empowerment

- Kollegialt lärande - leder för en trygg och bekräftande miljö
- Stödjande, underlättande, ”demokratiskt”, inspirerande ledarskap
- Bekräftar, får kollegorna att prova specifika metoder
- Nöjda

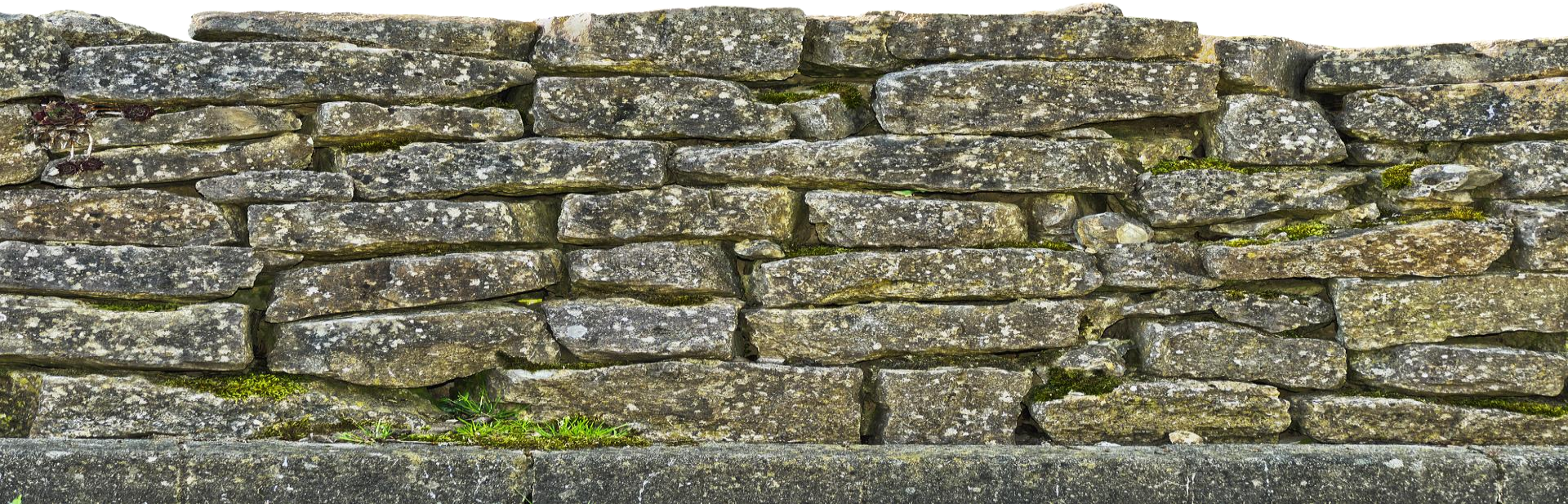

- Inte bestämma, utan stödja (autonom norm)
- Inspirera genom främst litteratur (autonom norm)
- Konkreta metoder = meningsfullt

TRE BYGGSTENAR

- Trygghet – stöd – bekräftelse - empowerment
- Utmaningar av rådande perspektiv – kritiska vänner
- Undersökande förhållningsätt – insamling av data/vetenskaplig grund - analysförmåga

SLUTSATSER

- Vi behöver prata mer om vad lärarledarskap är och kan vara
- Förståelsen av lärarledarskap skulle behöva nyanseras, utmanas och utvecklas
- Medvetna val på alla nivåer! Vad innebär det att vara ledare för kollegor? Vad innebär det att som lärare ledas av kollegor? Vad innebär det att leda lärarledare?

BIKUPA

Vad är syftet med att ni har lärarledare i er organisation? Hur vet ni att lärarledarskapet leder dit ni vill?

Vad i lärarledarskapet fungerar bra hos er och vad behöver ni utveckla? Hur vet ni det?

Egna reflektioner och frågor från föreläsningen?

Vad skulle "medvetna val för lärarledarskap" kunna betyda konkret hos er?

Frida Grimm

Ledarskap för lärares lärande
- förstelärare som lärarledare

FRÅGOR OCH REFLEKTIONER